

Quicksan Wet natuurbescherming

Bathseweg 2, Rilland

BTL
Advies

part of **idverde**
GREEN BY ANTWERPEN IN PARTNERSHIP

COLOFON

Quickscan Wet natuurbescherming

Bathseweg 2, Rilland

OPDRACHTNEMER	BTL Advies B.V. Willemssplein 2-4 5211 AK 's-Hertogenbosch T: 073 205 11 00 E: advies@btl.nl
OPGESTELD DOOR	Mark van Oorschot (Landschapsecoloog)
GETOETS DOOR	Tom Zeegers
OPDRACHTGEVER	Juust B.V. t.a.v. Mevr. Steenberg Goessestraatweg 19 4421 AD Kapelle
FOTO VOORBLAD	Impressie van het plangebied Bathseweg 2 te Rilland
PROJECTNUMMER	722190252
STATUS	Definitief
VERSIE	1.0
DATUM	18 Oktober 2019

In deze rapportage is gebruik gemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Op deze gegevens rusten auteursrechten. Het schriftelijk of digitaal delen of publiceren van (een deel van) de gegevens uit de NDFF is niet toegestaan zonder toestemming van BIJ12, uitgezonderd aan bevoegd gezag in het kader van een vrijstellings- of ontheffingsprocedure of voor intern gebruik van de opdrachtgever voor de duur van het betreffende project.

BTL Advies bv is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van BTL Advies bv. De opdrachtgever vrijwaart BTL Advies bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. BTL Advies bv is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij goed op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij daarnaast onze onderzoekskwaliteit. Omdat ecologisch (veld)onderzoek een momentopname is, kan aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. BTL Advies bv is niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Onderzoeksvragen en afbakening	4
1.3	Leeswijzer	4
2	WERKWIJZE	5
2.1	Quickscan: Bronnenonderzoek	5
2.2	Quickscan: Veldbezoek	5
2.3	Effectenbeoordeling	5
3	PLANGEBIED	6
3.1	Ligging van het plangebied	6
3.2	Algemene biotoopomschrijving plangebied	6
3.3	Beschrijving van de werkzaamheden	8
4	ONDERZOEKSRESULTATEN	9
4.1	Vaatplanten	9
4.2	Grondgebonden Zoogdieren	9
4.3	Vleermuizen	10
4.4	Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen	11
4.5	Algemene broedvogels	12
4.6	Vissen	12
4.7	Amfibieën	13
4.8	Reptielen	13
4.9	Ongewervelde diersoorten	13
5	TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)	14
5.1	Vaatplanten	14
5.2	Grondgebonden zoogdiersoorten	14
5.3	Vleermuizen	14
5.4	Vogels	14
5.5	Amfibieën	15
6	CONCLUSIE EN ADVIES	16
7	BRONNENLIJST	18

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De opdrachtgever is voornemens om ter plaatse van de Bathseweg 2 te Rilland het huidige kerkgebouw te slopen (exclusief de kerktoren) en een deel van de groenstructuren grenzend aan dit gebouw te kappen. Deze voorgenomen werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van het realiseren van 7 appartementen. BTL Advies is gevraagd om voorafgaande aan de uitvoering van de geplande werkzaamheden een verkennend flora- en faunaonderzoek uit te voeren. Het omliggende terrein blijft grotendeels behouden, maar wordt vanwege de invloedsfeer van de voorgenomen ontwikkeling ook meegenomen in het onderzoek.

Ruimtelijke ingrepen, zoals sloop-, kap- en bouwwerkzaamheden, kunnen (negatieve) effecten hebben op beschermde flora en fauna. Indien dergelijke soorten aanwezig zijn, worden door de voorgenomen ingreep mogelijk verbodsbepalingen van het onderdeel soortenbescherming van de Wet natuurbescherming (Wnb) overtreden. Door middel van een effectenanalyse moet worden onderzocht op welke wijze sprake is van negatieve effecten en hoe deze kunnen worden voorkomen. Mogelijk is het noodzakelijk een ontheffing aan te vragen voor de voorgenomen ontwikkelingen.

Om na te gaan of dit voor het voorgenomen plan het geval is, is door BTL Advies op verzoek van Juust b.v. een quickscan in het kader van de Wnb uitgevoerd. Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden om de geplande renovatiewerkzaamheden in overeenstemming met de Wet natuurbescherming uit te voeren.

1.2 ONDERZOEKSVRAGEN EN AFBAKENING

Afbakening van het onderzoek

De Wet natuurbescherming beschermt naast soorten, ook natuurgebieden en houtopstanden. Het onderdeel gebiedenbescherming is niet van toepassing op het plangebied, omdat het plangebied niet gelegen is binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied, of in de directe nabijheid daarvan (>5km). Vanwege de ligging en de aard van de voorgenomen ingreep, is het redelijkerwijs uitgesloten dat negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen aan de orde zijn. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde, aangezien de aanwezige te kappen bomen zich in de bebouwde kom bevinden.

Onderzoeksvragen ten aanzien van de soortenbescherming

Voorliggende rapportage geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Zijn in het plangebied en de directe omgeving daarvan beschermde plant- of diersoorten en/of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig of te verwachten?
- Ondervinden de aanwezige beschermde plant- of diersoorten negatieve effecten van de voorgenomen sloop van de bestaande bebouwing, bouw van het nieuwe gebouw en kap van de groenstructuur?
- Zo ja, is het mogelijk om optredende negatieve effecten te voorkomen of te mitigeren? En op welke wijze dient dit te geschieden?
- Is er nader onderzoek nodig naar het voorkomen van beschermde soorten binnen het plangebied en de directe omgeving?
- Is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen voor het overtreden van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming?

1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 is de onderzoeksmethode beschreven. In hoofdstuk 3 is de ligging van het plangebied en de voorgenomen ingreep beschreven. In hoofdstuk 4 zijn de onderzoeksresultaten gepresenteerd en in hoofdstuk 5 is voor de aanwezige of niet uit te sluiten soorten een effectenbeoordeling uitgevoerd. In hoofdstuk 6 zijn de conclusie en het advies beschreven. Tot slot is de geraadpleegde literatuur in hoofdstuk 7 opgenomen.

2 WERKWIJZE

De quickscan betreft een verkenning die bestaat uit een bronnenonderzoek en een veldbezoek. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek, is een inschatting gemaakt van de aanwezige natuurwaarden en is beoordeeld of het plan (negatieve) effecten kan hebben op beschermde soorten (effectenanalyse). Hieronder is per onderdeel de werkwijze toegelicht.

2.1 QUICKSCAN: BRONNENONDERZOEK

Voor het bronnenonderzoek zijn gegevens opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). In de NDFD is rondom het plangebied een polygoon ingetekend. Het polygoon is ruimer ingetekend dan het plangebied. Door het polygoon ruimer in te tekenen dan het plangebied, is de verkregen dataset voldoende groot om te kunnen benutten voor dit onderzoek. Eveneens zijn binnen het polygoon de invasieve plantenexoten meegenomen in het onderzoek. Door de gegevens van de laatste 5 jaar op te vragen ontstaat een voldoende actueel beeld van waargenomen soorten in en rondom het plangebied.

De uit de NDFD opgevraagde dataset bestaat in totaal uit 554 'records'. Op basis van de beschikbare gegevens is een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten binnen het plangebied. Aangezien voor algemeen voorkomende amfibieën, reptielen en zoogdieren de gegevens uit de NDFD een niet volledig beeld weergeven is de Atlas van de Nederlandse zoogdieren en de Atlas van de amfibieën en reptielen van Nederland als aanvullende bron geraadpleegd.

2.2 QUICKSCAN: VELDBEZOEK

Het veldbezoek bestaat uit een biotooptoets met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnenonderzoek zijn hierbij in het veld getoetst en waar nodig aangevuld. Op 24 september 2019 is een veldbezoek uitgevoerd door een ecooloog van BTL Advies, ter plaatse van het plangebied, Bathseweg 2 te Rilland.

Op het moment dat het veldbezoek is uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar aan- of afwezig. Zo houden vleermuizen, amfibieën en kleine zoogdieren als egel een winterslaap op een beschutte plaats of zijn alleen in de nachtactief. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebieden en migratierouten aan hun leefomgeving stellen, vergeleken met en getoetst aan de situatie in het veld. In het bijzonder is gelet op het voorkomen van nesten en spleten in de gebouwen binnen het plangebied en op het voorkomen van nesten en holtes in bomen in en rondom het plangebied. Daarnaast is gelet op spleten, loszittende dakpannen, poepresten en aanwezige exemplaren in het gebouw en nesten in de kerk.

Voor planten is gelet op de vegetatiestructuur en de abiotische omstandigheden van de groeiplaats, in het bijzonder is gelet op beschermde muurflora. Op deze manier is het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied.

Tevens is gelet op de aanwezigheid van invasieve plantenexoten zowel binnen als in directe grenzend aan het plangebied. Invasieve exoten als Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw hebben door menselijke activiteiten zich gevestigd in Nederland. Deze soorten kunnen zich snel verspreiden en concurreren hierbij de oorspronkelijke vegetatie weg. Daarnaast kunnen deze soorten voor overlast zorgen bij mensen. De opdrachtgever heeft in veel gevallen de plicht om verdere verspreiding van exoten te voorkomen.

2.3 EFFECTENBEOORDELING

Op basis van de uitkomsten van het bronnen- en veldonderzoek is beoordeeld of het plan (negatieve) effecten kan hebben. Indien sprake is van een conflictsituatie tussen de aanwezigheid van beschermde soorten en de geplande ruimtelijke ingreep, is in onderhavige rapportage aangegeven welke voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen. Indien negatieve effecten door het nemen van voorzorgsmaatregelen niet te voorkomen of uit te sluiten zijn, is aangegeven of vervolgonderzoek, mitigerende maatregelen en/of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is.

3 PLANGEBIED

Onderstaand is de ligging van het plangebied beschreven, een algemene biotoopbeschrijving, en zijn de geplande werkzaamheden nader toegelicht.

3.1 LIGGING VAN HET PLANGEBIED

Het plangebied bevindt zich aan de zuidoostzijde van het dorp Rilland. Het plangebied is aan de oost-, zuid- en westzijde omzoomd door bomen en struiken. Langs de noordzijde bevindt zich eveneens een groenstructuur, een grasveld.

Afbeelding 3.1: Ligging en begrenzing van het plangebied, Bathseweg 2 te Rilland.

3.2 ALGEMENE BIOTOOPOMSCHRIJVING PLANGEBIED

De te slopen kerk staat op een perceel met veel groen. Aan de achterzijde van de kerk staan tuinplanten, in een enigszins verruigde situatie. Aan de voorzijde ligt een gazon en twee plantenvakken met kruidachtige vegetatie (figuur 3.2). De kerk is in een vervallen staat en er zijn vele beschadigingen te vinden. Zo zijn er scheuren in de muur, is de boeiboord verrot en zijn ramen kapot (figuur 3.3).

De kerk heeft een grote centrale hal en verder enkele kleinere kamers en een kelder. In de kerk is een grote 'loze ruimte' aanwezig met steunpilaren dat aan de onderzijde is afgedekt met een houten plafond (figuur 3.4). Met een trap is de kerktoeren te bereiken. Bovenin zijn enkele open gaten aanwezig met schuine luiken ervoor. Aan de binnenzijde zijn deze gaten met gaas afgedekt waardoor deze niet toegankelijk zijn voor vogels en vleermuizen.

Afbeelding 3.2: Het 'voortuintje' van de kerk.

Figuur 3.3: de verslechterde staat van de kerk met kapotte ramen en verrotte boeiboord.

Figuur 3.4: de binnenzijde van de kerk, met houten plafond waarachter veel loze ruimte is.

3.3 BESCHRIJVING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De werkzaamheden bestaan uit het huidige kerkgebouw te slopen (exclusief de kerktoren) en een deel van de groenstructuren grenzend aan dit gebouwen te kappen. Deze voorgenomen werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van het realiseren van 7 appartementen. slopen van de aanwezige twee panden. De periode waarin de voorgenomen werkzaamheden uitgevoerd gaan worden, is nog onbekend.

4 ONDERZOEKSRESULTATEN

De basis voor de toetsing wordt gevormd door gegevens over het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en werkzaamheden. Onderstaand zijn per soortgroep de resultaten van het bronnen- en veldonderzoek beschreven.

4.1 VAATPLANTEN

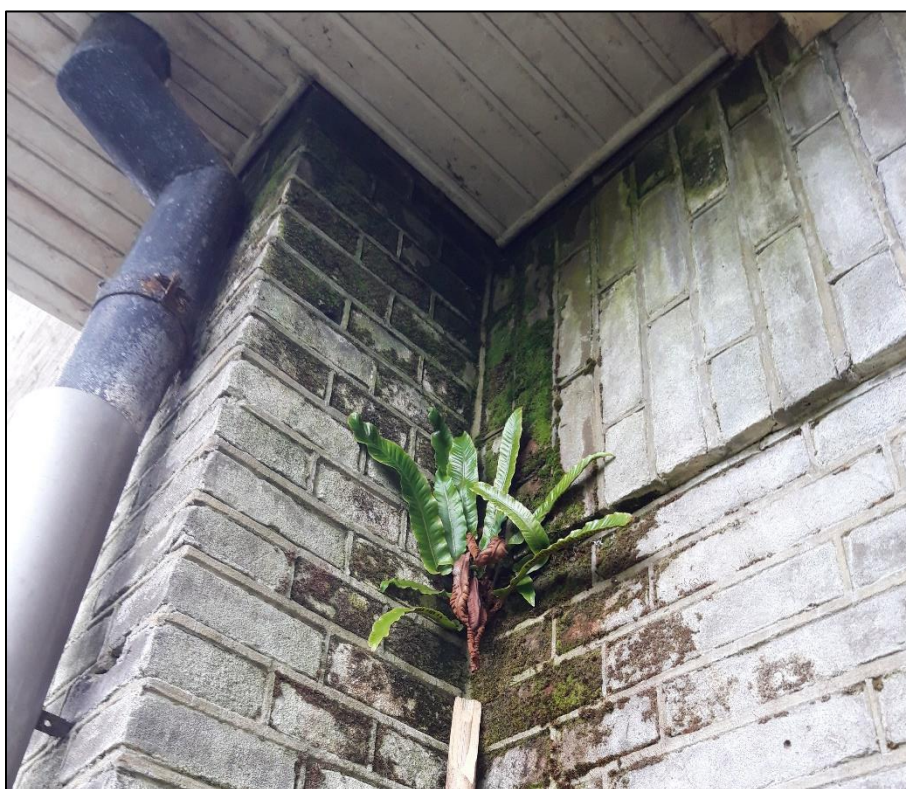
Bronnenstudie

Uit de gegevens van de NDFF is één melding bekend van beschermde vaatplant. Het gaat hierbij om de knolspirea. Deze melding is ruim buiten het plangebied afkomstig.

Wel zijn meldingen bekend in de NDFF van verschillende invasieve exoten. Het gaat hierbij om de invasieve exoten reuzenberenklauw en smalle waterpest. De melding van het reuzenberenklauw bevindt zich op 900 meter van het plangebied. De melding van het smalle waterpest bevindt zich op ruim 1 kilometer.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen. Eveneens zijn tijdens het veldbezoek geen rode lijstsoorten aangetroffen. Vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied, onder andere open plekken (met uitzondering van tredplekken), worden beschermde soorten die in de regio voorkomen niet verwacht in het plangebied. Tevens zijn in het plangebied geen invasieve exoten aangetroffen. Wel is een voormalig beschermde plant (onder de flora- en faunawet) waargenomen, namelijk de tongvaren, deze zit aan de westzijde van de kerk in een hoek (figuur 4.1).

Figuur 4.1: Tongvaren op de muur van de kerk

4.2 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Bronnenstudie

In de NDFF zijn binnen een straal van ca. 1 km rondom het plangebied geen meldingen bekend van grondgebonden zoogdieren.

Uit de geraadpleegde Atlas van Nederlandse Zoogdieren blijkt dat soorten als vos, egel en verschillende muissorten voorkomen in de omgeving van het plangebied. Eveneens komen kleine marterachtigen als wezel, hermelijn en bunzing in de omgeving van het plangebied voor. Steenmarters zijn op basis van bekende verspreidingsgegevens niet te verwachten.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van grondgebonden zoogdieren waargenomen. Echter sluit dit dergelijke soorten niet uit omdat de kerk niet geheel geïnspecteerd kon worden en dat op sommige locaties de rommel het inspecteren bemoeilijkte. Het is aannemelijk dat in de kerk soorten als huismuis of huisspitsmuis aanwezig zijn. In het omliggende groen kunnen eveneens grondgebonden zoogdieren voorkomen, zoals egel, bosmuis en huismuis. Sporen van deze soorten zijn echter niet aangetroffen.

4.3 VLEERMUIZEN

Bronnenstudie

Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen kan onderscheid gemaakt worden in vaste verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentiële foerageergebieden. De meldingen van vleermuizen uit de NDFF database zijn allen buiten het plangebied afkomstig. Alle meldingen hebben betrekking op de gewone dwergvleermuis. Uit de Atlas van Nederlandse zoogdieren blijkt dat de laatvlieger en ruige dwergvleermuis in de omgeving van het plangebied voorkomen.

Veldbezoek

Onderstaand is per gebruiksfunctie (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute) beschreven wat de bevindingen op basis van het uitgevoerde veldonderzoek zijn.

Verblijfplaatsen

De kerk is in een verslechterde staat. Hierdoor zijn een tal van wegkruip-/ invliegmogelijkheden in de kerk aanwezig. Rondom de kerk (met uitzondering van de toren) is dakbeschot aanwezig. Dit dakbeschot is op sommige plekken verrot, beschadigd of zelfs van het pand gevallen. Door deze slechte staat zijn in en achter het dakbeschot voldoende wegkruipgelegenheden voor vleermuizen (figuur 4.1).

Afbeelding 4.1. Verrotte en versleten dakbeschot biedt wegkruipmogelijkheden voor vleermuizen

Nast de daklijst zijn ook andere potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig. Het gebouw heeft een pannendak dat bij de rand niet geheel sluitend is, hierdoor ontstaat een spleet waar vleermuizen toegang kunnen krijgen tot het dak van de kerk (figuur 4.2). Daarnaast zijn op diverse plekken de naden van het dak afgewerkt met lood. Dit lood is niet geheel sluitend waardoor hier eveneens een potentiële verblijfplaats is. Verder heeft de kerk ingegooide ramen en een versleten kozijn. Vleermuizen kunnen de ingegooide ramen invliegen en achter de kozijnen wegkruipen.

Afbeelding 4.2. Wegkruip mogelijkheden voor vleermuizen (maar ook huismussen en gierzwaluwen) in het dak

Vliegroutes en foerageergebieden

De kerk is omringd door groen, met name aan de achterzijde is hoge vegetatie aanwezig in de vorm van bomen en ruigten. Deze groenstructuur kan fungeren als foerageergebied voor vleermuizen. Echter is het door zijn beperkte omvang (ca. 0,1 hectare) niet te verwachten dat het hier om een essentieel foerageergebied gaat, temeer omdat achter de kerk een park ligt met een vijver dat eveneens geschikt is als foerageergebied.

De kerk ligt centraal in een woonwijk, in de directe omgeving zijn tal van lijnstructuren aanwezig (zoals een bomenlaan of rijtjeshuizen). De kerk en de bijbehorende begroeiing maken geen onderdeel uit van een essentiële vliegroute.

4.4 VOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATSEN

Bronnenstudie

In de omgeving van het plangebied zijn meldingen bekend van exemplaren van buizerd, huismus en gierzwaluw (100-1000 meter). In het plangebied zelf zijn geen meldingen bekend van soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4 Vaste nesten).

In de omgeving van het plangebied zijn meldingen bekend van soorten (categorie 5 Vaste nesten) als blauwe reiger, grauwe vliegenvanger, boerenzwaluw, koolmees, pimpelmees, ekster, groene specht, huiszwaluw en zwarte roodstaart. Dit zijn soorten waarvan de nesten buiten het broedseizoen niet beschermd zijn, tenzij er sprake is van zwaarwegende ecologische omstandigheden. In het plangebied zelf zijn geen meldingen bekend van deze soorten.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van jaarrond beschermde nesten of vogels van deze nesten. Wel is de kerk geschikt geacht als verblijfplaats voor de soorten huismus, gierwaluw en zwarte roodstaart. Het dak van de kerk is een pannendak met diverse wegkruipmogelijkheden voor zowel huismus als gierwaluw (figuur 4.2).

4.5 ALGEMENE BROEDVOGELS

Bronnenstudie

In de gegevens uit de NDFF zijn vele meldingen van algemene vogels bekend die afkomstig zijn uit de omgeving van het plangebied. Het gaat hierbij om soorten als winterkoning, houtduif, kauw, spreeuw, zwartkop, tjiftjaf, putter, spotvogel en merel.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere algemene broedvogels in en rondom het plangebied aangetroffen. Het gaat hierbij om soorten houtduif en kauw. In de kerktoeren is een nest van een winterkoning waargenomen (figuur 4.3). Verder zijn nesten van algemene broedvogels niet waargenomen. Het is aannemelijk dat de kerk en het aangrenzende groen wordt gebruikt als broedlocatie voor diverse algemene broedvogels.

Afbeelding 4.3: Nest van een winterkoning onder één van de vloerdelen van de kerktoeren

4.6 VISSSEN

Vanwege de afwezigheid van oppervlaktewateren in het plangebied worden soorten behorend tot deze soortgroep niet in het plangebied verwacht.

4.7 AMFIBIEËN

Bronnenstudie

In de NDFF database zijn geen meldingen bekend van amfibieën. Uit de Atlas van amfibieën en reptielen blijkt dat algemene amfibieën als gewone pad, groene kikker en kleine watersalamander voorkomen in de omgeving van het plangebied. Daarnaast blijkt uit deze atlas dat de beschermde rugstreeppad voorkomt in de omgeving van het Rilland.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is gelet op het voorkomen van geschikte biotopen voor amfibieën. Door het ontbreken van oppervlaktewateren is het voorkomen van voortplantingswater in het plangebied uitgesloten. Deze bevinden zich wel in de directe omgeving van het plangebied.

In de kelder van de kerk is een bruine kikker waargenomen. Deze (en mogelijk andere amfibieën) heeft waarschijnlijk hier zijn verblijfplaats voor de winter. In de ruigten rondom de kerk kunnen eveneens overwinterende amfibieën aanwezig zijn.

Het voorkomen van de rugstreeppad is uitgesloten binnen het plangebied. Deze soort stelt andere eisen aan het voortplantingswater en landhabitat (pionierssituaties). Geschikt leefgebied ontbreekt binnen de komgrens van Rilland.

4.8 REPTIELEN

Bronnenstudie

In de NDFF database zijn geen meldingen bekend van reptielen.

Veldbezoek

Soorten behorend tot deze soortgroep worden op basis van het veldbezoek niet in het plangebied of het gebied binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verwacht vanwege het ontbreken van geschikt biotoop.

4.9 ONGEWERVELDE DIERSOORTEN

Bronnenstudie

In de NDFF database zijn geen meldingen bekend van ongewervelden.

Veldbezoek

Soorten behorend tot deze soortgroep worden ook op basis van het veldbezoek niet in het plangebied of het gebied binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verwacht vanwege het ontbreken van geschikt biotoop.

5 TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

In dit hoofdstuk is een analyse gemaakt van de te verwachten effecten op de soorten die aanwezig zijn of verwacht worden. Op basis van de gegevens uit het bronnen- en veldonderzoek is het voorkomen van beschermde vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelde diersoorten uitgesloten. Hierdoor is het optreden van negatieve effecten op deze soorten of soortgroepen niet aan de orde en worden zij onderstaand niet verder behandeld.

5.1 VAATPLANTEN

Het voorkomen van beschermde plantensoorten is uitgesloten ter plaatse van het plangebied. De vastgestelde tongvaren is niet beschermd, maar wel zeldzaam. Voor deze soort geldt wel de zorgplicht. Om aan de zorgplicht te voldoen is het niet nodig om te werken volgens een ontheffing of een goedgekeurde gedragscode. Het advies is om de groeiplaats van de tongvaren, met enkele stenen waarin de wortels zijn verankerd te verplaatsen naar de voet van de kerktoeren (eventueel in een beschut en onopvallend hoekje, zodat het visueel mooi blijft), zodat deze soort zijn zaad nog verder kan verspreiden.

5.2 GRONDGEBONDEN ZOOGDIERSOORTEN

Voor de te verwachten algemene grondgebonden zoogdiersoorten (o.a. muizen, egel) is niet zondermeer uit te sluiten dat de voorgenomen ingreep en bijbehorende werkzaamheden leiden tot zowel tijdelijke als permanente verstoring van het leefgebied van deze soorten in het plangebied. Met de sloop van de kerk (uitgezonderd van de kerktoeren) wordt mogelijk een overwinteringslocatie en leefgebied ontnomen voor soorten als egel.

Voor de algemene grondgebonden zoogdieren die voor kunnen komen in en rondom het plangebied geldt in de provincie Zeeland een algemene vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat wil zeggen dat in gevallen waar de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling leidt tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, geen ontheffing behoeft aangevraagd te worden voor het verstoren voor soorten als de egel. Wel geldt voor deze soorten een zorgplicht. Indien dergelijke soorten worden waargenomen tijdens de sloop dienen deze de mogelijkheid te krijgen om te kunnen vluchten, of als dit nodig is ze te verplaatsen buiten de invloedssfeer.

5.3 VLEERMUIZEN

Vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen

Doordat de kerk gesloopt gaat worden, is vernietiging/verstoring van vleermuisverblijfplaatsen niet uit te sluiten. Overtredingen van verbodsartikelen binnen de Wet natuurbescherming is dan ook niet uit te sluiten. Aanvullend onderzoek naar de functionaliteit van het plangebied als verblijfplaats voor vleermuizen is dan ook noodzakelijk alvorens de werkzaamheden doorgang kunnen vinden. Dit geldt ook voor het verwijderen van de groene structuren, omdat deze zorgen voor beschutting nabij de verblijfplaatsen. In het geval verblijfplaatsen aanwezig zijn, is het nodig een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wnb.

Vaste vliegroutes en essentieel foerageergebied

Het plangebied vormt geen onderdeel van een essentiële vliegroute of foerageergebied. De voorgenomen werkzaamheden leiden dan ook niet tot overtreding van verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming.

Doordat de bouwwerkzaamheden uitsluitend overdag plaatsvinden, is het uitgesloten dat ('s avonds en 's nachts) foeragerende vleermuizen verstoord worden.

Indien gebruik gemaakt wordt van verlichting op de opslag van de werkzaamheden is verstoring op overvliegende en foeragerende vleermuizen langs de lijnstructuren (bomen en gebouwen) zowel in het plangebied als direct grenzend aan het plangebied niet uit te sluiten. Vleermuizen zijn namelijk lichtgevoelig. In het volgende hoofdstuk is een advies opgenomen ten aanzien van het inzetten van verlichting.

5.4 VOGELS

Jaarrond beschermde vogels

Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat de kerk potentie biedt als verblijfplaats voor zowel huismus als gierzwaluw. De voorgenomen werkzaamheden, sloop van de kerk, leidt tot het (mogelijk) vernietigen van nesten

van deze soorten. Om te voorkomen dat verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden, dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar huismus en gierzwaluw. In het geval verblijfplaatsen aanwezig zijn, is overtreding van verbodsartikelen aan de orde en is het nodig een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wnb.

De zwarte roodstaart komt in de omgeving algemeen voor, indien nesten van deze soort aanwezig zijn, is het enkele nodig om rekening te houden met het broedseizoen, zie verder ook onder de 'Algemene broedvogels'.

Algemene broedvogels

De meeste vogelsoorten maken elk jaar een nieuw nest. Nesten van algemene broedvogels zijn beschermd wanneer zij in gebruik zijn. Zowel inpandig als aan de buitenzijde van de kerk kunnen algemene broedvogels een nest bouwen (zoals de winterkoning, kauw, houtduif).

Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de broedperiode (15 maart- 15 augustus), is verstoring of vernietiging van in gebruik zijnde nesten in/op de kerk of in het omliggende groen niet uit te sluiten. Overtreding van verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming is dan mogelijk aan de orde.

Mocht het niet mogelijk zijn om deze werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of te starten, dan is het nodig om door een ecooloog een controle uit te laten voeren op aanwezigheid van in gebruik zijnde vogelnesten. Hierover is in het volgende hoofdstuk een advies opgenomen.

5.5 AMFIBIEËN

Net als bij de algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren, geldt voor de voorkomende algemene amfibieën dat in de provincie Zeeland een vrijstelling geldt ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen. De algemene zorgplicht geldt ten alle tijden. Voor de werkzaamheden houdt dat in dat, indien in de winter de werkzaamheden worden uitgevoerd, in het pand een check moet worden gedaan om algemene amfibieën (zoals bruine kikker). Indien deze worden aangetroffen dienen deze gevangen te worden en te worden uitgezet op een geschikte locatie buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

6 CONCLUSIE EN ADVIES

In dit hoofdstuk is de conclusie en het advies opgenomen. Er is aangegeven of sprake kan zijn van een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, er voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om overtreding te voorkomen, of dat aanvullend onderzoek en/of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. Indien een ontheffing noodzakelijk is, wordt dit aangegeven.

De verspreidingsgegevens en het oriënterend veldbezoek geven een voldoende duidelijk beeld van het (mogelijk) voorkomen van beschermde vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, algemene broedvogels, amfibieën, vissen, reptielen en ongewervelde diersoorten.

Voor vogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, amfibieën en algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren kan niet zondermeer worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden en moeten aanvullende maatregelen worden genomen. De maatregelen zijn onderstaand weergegeven (tabel 6.1).

Tabel 6.1. Overzicht van de te nemen mitigerende maatregelen voor broedvogels, grondgebonden zoogdiersoorten en amfibieën.

Soort(groep)	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing nodig?	Voorwaarden en/of maatregelen
(Algemene) broedvogels	Mogelijk	Nee	Nee	Rekening houden met broedseizoenen, zie verder onder mitigerende maatregelen
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Ja, voor huismus en gierzwaluw	Mogelijk	Aanvullend onderzoek nodig naar het gebruik van de kerk als verblijfplaats door huismus en gierzwaluw
Vleermuizen	Mogelijk	Ja, aanvullend onderzoek naar alle typen verblijfplaatsen	Mogelijk	Rekening houden met verlichting, zie verder onder mitigerende maatregelen
Algemeen voorkomende amfibieën	Nee	Nee	Nee	Rekening houden met zorgplicht, zie verder onder mitigerende maatregelen
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Nee	Nee	Rekening houden met zorgplicht, zie verder onder mitigerende maatregelen

Bij de sloop van de kerk kan niet worden uitgesloten dat verblijfplaatsen van vleermuizen of nesten van huismussen en gierzwaluwen worden vernietigd. Dit leidt tot overtreding van verbodsartikel 3.5, lid 4 en/of artikel 3.1, lid 2. Deze verbodsartikelen houden in dat het verboden is om rustplaatsen of nesten van dieren te beschadigen of te vernielen. Hierdoor is aanvullend onderzoek noodzakelijk om de functionaliteit van de te slopen kerk te bepalen voor verblijfplaatsen van vleermuizen en als nestplaats voor gierzwaluwen en huismussen.

Voor vleermuizen is een jaarrondonderzoek nodig naar de verblijfplaatsen van deze soortgroep (conform vleermuisprotocol 2017):

- Zomerverblijfplaats: 15 april – 15 augustus (gewone dwergvleermuis tot 15 oktober);
- Kraamverblijfplaats: 15 mei- 15 juli (met uitloop tot 20 juli);
- Paarverblijfplaats: 15 augustus – 1 oktober;
- Middernachtzwermen voor winterverblijfplaats: 1 augustus- 10 september.

Voor huismussen geldt dat, conform het kennisdocument huismus (BIJ12), twee veldbezoeken gedaan moeten worden in de periode 1 april- 15 mei (of vier bezoeken in de periode maart- juni).

Conform het kennisdocument van de gierzwaluw (BIJ12) dienen drie veldbezoeken te worden uitgevoerd voor onderzoek naar gierzwaluwen. Deze veldbezoeken dienen te worden uitgevoerd in de periode 1 juni – 15 juli.

Mitigerende maatregelen

Uit de effectbeoordeling van de soortenbescherming blijkt dat aanvullende specifieke beschermende maatregelen noodzakelijk zijn om negatieve effecten te voorkomen of te beperken. Met in achtneming van de volgende mitigerende maatregelen, kunnen de werkzaamheden in overeenstemming met de Wet natuurbescherming plaatsvinden:

1. Ten alle tijden geldt voor alle soortgroepen de algemene zorgplicht.
 - Voor de sloop geldt dat indien algemene grondgebonden zoogdieren of amfibieën worden waargenomen deze een redelijke kans tot vluchten dienen te krijgen of indien inpandig aanwezig dat deze worden gevangen en elders in een geschikt habitat worden terug geplaatst.
 - Voor amfibieën geldt specifiek dat in het geval de werkzaamheden plaatsvinden in de wintermaanden, dat dan een controle plaatsvindt door een ecooloog in de aanwezige kelder op aanwezige individuen. Indien aanwezig, worden deze individuen verplaatst tot buiten de invloedssfeer.
2. Voor vogels rekening houden met het broedseizoen.
 - Werkzaamheden uitvoeren of starten buiten de broedperiode (15 maart-15 augustus).
 - Indien dit niet mogelijk is, moet tijdens het broedseizoen door een ecooloog een controle worden uitgevoerd door een ecooloog. In het geval in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn, mogen deze niet worden verstoord tot het moment deze vrijwillig zijn verlaten door de betreffende vogelsoorten.
3. Indien tijdens de werkzaamheden (zowel sloop als bouw) gebruik wordt gemaakt van kunstlicht:
 - Inzet van armaturen die ervoor zorgen dat lichtbundels alleen naar de grond laten stralen, waarbij zijdelingse lichtvervuiling wordt voorkomen.
 - Het bovenstaande geldt alleen voor de actieve periode van vleermuizen (maart t/m oktober). Buiten deze periode zijn de dieren in winterslaap en is van verstoring van licht vanzelfsprekend geen sprake.

7 BRONNENLIJST

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center. P. 236-264.

Creemers, R., Delft van, J. (2009). Atlas de amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9. RAVON. P. 87-279.

NDFF-database. (2019). <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>. Retrieved: 10-10-2019.